

Epifani. 4. søndag efter de 3

Matthæus 5:1-12. Mika 6:1-6. 1 Kor 1:26-31

Epifanitiden er tiden efter julen, hvor kirken skal lære, hvad der er med Jesus, som gør ham til noget særligt. Til 4. søndag efter Helligtrekonger får vi teksten fra Matthæus 5:1-12, som indleder Jesu Bjergprædiken, den største og mest omfattende tale, vi har i Det nye Testamente. Hvad er der med den tale?

Moses er den største af alle profeter i Det gamle Testamente. Hans autoritet og status hænger sammen med, at han er den, der formidler Loven til folket. Loven i betydning af De 10 Bud, men også i den brede betydning, at det gælder hele regel- og lovværket i Jødedommen. Jødedommen forandrer sig efter Exilet fra en kultreligion, hvor tilbedelsen af Gud sker gennem præsternes ofringer og riter og religiøse fester i Templet, til en lov-religion, hvor religionen går ud på, at mennesker skal følge love og regler, bestemmelser og anvisninger i deres daglige liv. Islam er også en lov-religion, hvor udøvelsen af troen altid sker i forhold til bestemte love og regler, krav og forbud.

Matthæus er den evangelist, som fortæller Jesus-historien med flest referencer til Jødedommen. Når Matthæus gengiver Jesu Bjergprædiken, så præsenteres Jesus, som Kristendommens "Moses," den centrale person, som formidler regel- og lovværket. Moses fik loven på Sinaj Bjerg. Jesus giver den nye lov på Bjerget i Galilæa. Dem, der har besøgt Israel, ved, at det var på sletten ned mod Genesaret Sø, at Jesus underviste sin Bjergprædiken og ikke på noget bjerg. Men, Matthæus' pointe: Ser I, at Jesus er den nye Moses!

Bjergprædiken som helhed handler mest om udøvelse af den kristne tro. Det kunne også kaldes den kristne etik, eller anvisninger til kristen fromhed og discipelskab. Kort sagt kan man sige, uden at gå i detaljer, at det er i Bjergprædiken, at Jesus ændrer religionen fra at være en lov- og regel-religion til at være en sindelags- og etik-religion.

For John Wesley var Bjergprædiken så vigtig en del af Bibelen, at han i sin begrænsede samling af Standard Prædikener, skrev hele 13 prædikener over Jesu Bjergprædiken. Heri er en rig kilde til fortolkning og forkyndelse over Jesu tale.

Luther var af den opfattelse, at Matt 5:1 siger, at Jesus ikke taler til folkeskaren, som er der, men kun til disciplene, som han kalder til sig. Det er Wesley ikke enig med Luther i. For Wesley gælder Bjergprædiken til mennesker i al almindelighed og ikke kun til få udvalgte disciple.

Prædikenen begynder ganske direkte og bombastisk. I 9 overskrifter proklamerer Jesus, at 9 forskellige kategorier mennesker skal være lykkelige. Wesley er muligvis den første bibeloversætter, som vælger ordet lykkelig, happy, og ikke ordene salige eller velsignede.

De 9 kategorier mennesker dækker over 3 grupper, der er i en mangel tilstand, 3 grupper, hvor sindelaget er bestemmende, og 3 grupper, hvor adfærd og handlemåde er bestemmende. Ingen af grupperne har naturlig grund til at være hverken lykkelige eller velsignede eller salige, tværtimod.

Men Jesus åbner sin tale med at løfte de svage, dem, der aldrig bliver valgt først, og dem, der ikke er fremme i skoene, frem som noget særligt. Fordi der skal ske noget med dem. De er ressource-mennesker i forhold til dem, der fejlagtigt tror, at de er Guds gave til verden. Til denne søndag er angivet 1 Kor 1:26-31, hvor Paulus netop omtaler, at Kristentroen har gjort svage og afmægtige mennesker, der ikke regnes blandt de bedst kvalificerede, til noget ganske særligt. Den kristne kirke består af mennesker, som ingenting var, men nu er alt. Det er kristendommens effekt på en menighed. Det er det, Jesus proklamerer, som åbning på sit store budskab. De er lys og salt, stærke og udvalgte, fordi Jesus gør noget med dem.

Noget af det samme er kirkens lange erfaringer. Det er ikke altid, at de bedste og mest kvalificerede bliver valgt til betydningsfulde poster i kirken. Men de, der bliver kaldet, bliver genstand for Guds forvandlende virke, og derfor bliver de de bedste.

Det kan ikke udelukkes, at Paulus ser sig selv om en af dem, Jesus omtaler i Bjergprædikenens indledning. Paulus skriver, at han har en torn i kødet, som han flere gange har bedt Gud om at fjerne, men det er ikke sket. Hvad det er for en svaghed eller belastning, Paulus bærer på, ved vi ikke, men som tiden går, bliver han forsonet med sine svagheder, fejl og mangler, og han indser, at netop svaghederne er en gave, som gør ham ydmyg og altid afhængig af Gud. Hvis ikke han havde tornen i kødet, så var risikoen, at han blev den irriterende, selvhævdende, selv-retfærdige og stolte farisæer, som andre mennesker helst ville lægge afstand til. Andre steder kalder Paulus sig selv for et misfoster og den mest ynkværdige og skamfulde, fordi han var med til at slå Stefanus ihjel. Og så er Paulus en uromager, som flere gange sættes i fængsel på grund af mange provokationer af jøderne. Peter skriver om Paulus, at han er vanskelig at forstå og alt for intellektuel i sine skrifter. Det er jo ikke de bedste kvalifikationer for en forkynner og teolog. Der er flere faktorer som tyder på, at Paulus udmærket kunne se sig selv som en af dem, Jesus omtaler i indledningen til Bjergprædiken, men som er blandt de lykkelige, Jesus forvandler fra lovtrældommens og biblicismens åg til at blive et forvandlet, religiøst menneske, en sindelags-religiøs person, der har øjnene rettet mod Gud, medmennesker og naturen og ikke i sin livsstil er totalt paralyseret af love, regler, fordømmelser og forbud. Det er oplevelsen af konstant afhængighed af Gud, der gør det.

Salmeforslag:

523. Din kraft, Guds menighed

606. Nådens Gud og ærens Herre